

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egy sor 20 fill.
minden következő 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, december 15.

Kilencezer orosz fogoly a Kárpátokban.

BUDAPEST. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Nyugatgallóiban folytattuk oroszok fildőzését. Kiseb-nagyobb harcok közben észak felé mindentűt tért nyertünk. Immár Dukla is birtokunkban van.

A Kárpátokon át előrenyomult oszlopaink tegnap és tegnapelőtt kilencezer oroszot fogtak el és 10 géppuskát zsákmányoltak.

Arcvonalunkon Rajbrodt és Krakótól keletre fekvő terület között, valamint Dél-Lengyelországban a helyzet változatlan.

Lovitztól északra szövetségeseink támadása az Alsó-Bzura felé még előbbre haladt. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavonulás a szerb tulerő miatt.

Budapest. (Hivatalos.) Déli hadszíntérről:

Dunától délkeleti irányba indított offenzívánk, Valjevótól délkeletre nagy tulerőben levő ellenségre talált. Ez nemcsak offenzívánk feladását, hanem azt is okozta, hogy számos hét óta hőiesen, de nagy veszteségek mellett szívós harcokat vívó csapatainknak messzebbre kellett visszavonulniuk.

Ezzel szemben áll Belgrád bevétel.

Ezekből eredő összhelyzet újabb hadműveleti elhatározásokat és rendszabályokat fog eredményezni, a melyeknek ellenség visszaszorítására kell vezetniük.

Hazug orosz és francia jelentések.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Franciáknak, Maas és Vogezei közti állásaink ellen intézett gyengébb támadásait könnyű szerrel visszavertük.

Egyébként nyugati hadszíntérről, ugyancsak Kelet-Poroszországból és Dél-Lengyelországból nincs fontosabb jelenteni való.

Észak-Lengyelországban hadműveleteink tovább folynak.

Orosz és francia hivatalos híradásokhoz következő megjegyzéseket kell fűznünk: Pétervárott december tizenegyedikén hivatalosan jelentették: „Krakótól délkeletre támadásunkat folytattuk, több német ágyut és géppuskát zsákmányoltunk és mintegy kétezer foglyot ejtettünk.”

Tény az, hogy Krakótól délkeletre harcoló csapatainknak egyetlen embere és egyetlen ágyúja, vagy géppuskája sem került orosz kézre.

December tizenkettediki párisi hivatalos híradás azt állítja, hogy „Vaillytól északkeletre egy német üteg teljesen megsemmisült, Douxmuidében, Vieneulles-Les-Hattonchateltől nyugatra két-két német üteget pusztítottunk el: egy nagy kaliberűt és egy légi járművek részére készültet. Ugyanazon a vidéken franciák egy erődházat felrobbantottak és több árkot elpusztítottak.”

Mindezen jelentések koholtak. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Északon és délen.

Arad, december 14.

Hullámvonalban jár a hadi sikerek útja. Bármennyire is meg kívánja az itthon maradtak jó emésztése és nyugodt délutáni álma: a legjobb hadsereg se tud mindennap friss győzelmeket szállítani nekik. A hadvezérek és a katonák nem kell, hogy mentegessék magukat e miatt. Ahoha győzelemnek és az előnyomulásnak legkisebb útja, legkisebb kilátása van, az nem marad kihasználatlanul. Viszont a legjobb taktika és a legelismertebb harc mellett is megesk, hogy seregeink közül valamelyik tulerőre akad. És annak elmúlt már az ideje, hogy az ilyen kedvezőtlen alakulásoknál „az utolsó emberig ki kell tartani.” Dehogy. A modern hadviselés nem ismeri ezt a pózt. Vissza kell vonulni, az emberéletet kimélni, új pozíciót keresni, mindaddig, amíg az ellenség váratlan, előre nem számított előnye ki nem egyenlítődnek. Akkor újra sor kerül az előnyomulásra, a csapatok bátorságának érvényesítésére, a győzelemre.

Orosz-Lengyelországban ragyogó eredménnyel folynak a német-osztrák-magyar seregek harcai. A nagy mérkőzés, amelynek eredményétől körülbelül a világháború sorsa függ, egyre kedvezőtlenebbül alakul az oroszokra nézve. Krakótól keletre mind hátrább szűkül az oroszok vonala. A Kárpátokból teljesen visszavonult az ellenség. A nagy ellenséggel tehát az egész vonalon fölényben vagyunk, elannyira, hogy ezt az oroszok szövetségesei is elismerik, a keserű szemrehányásokkal fűszerezett francia újságcikkekben. Nikolajevics Miklós nagy herceg tucatjával csapja el az orosz generálisokat, élükön a viharezett Rennenkampft, ami bizonyára nem a sikerek hatása alatt történik.

Ez alatt a kisebb ellenség, a szerb, egy időre vissza tudta szerezni a pozíciók egy részét, amelyet a mi kato

náink, nehéz harcok árán nyertek. Természetesen nem Belgrádról van szó. A szerb főváros nemcsak, hogy birtokunkban marad, de erős bázisa a legközelebbi hadműveleteknek. A hadvezetőség a megszokott őszinteséggel, szépités nélkül elismeri az offenzíva elé tolt akadályt és csapataink egy részének visszavonulását, — és ez az őszinteség az, amit a kedvezőtlen hírekben is meg kell becsülni. Nemcsak azért, mert ez ad értéket a sikerekről szóló jelentéseknek — de főként a miatt, mert ez rebentí el a buján tenyésző rémhíreket. A rémhíreknek pedig csak ott van erejük, ahol az igazat, ha rossz is, nem merik megírni.

Erthető, ha ennek, a stratégia nézőpontjából egyáltalán nem fontos visszavonulásnak egy pillanatra lehangelő hatása van. A szerb a mi győlötebb és elkeseredettebb ellenfelünk. Számbelileg nem gyöngébb, hiszen a monarchia, a mely hadereje nagyobb súlyával az oroszok ellen fordult, a déli harctérre csapatainak csak kisebb részét küldte le. De ezek a csapatok el fognak készülni Szerbiával, nekünk azonban az az átmenő siker is rosszul esik, a melyet a minden erejüket összefogó szerbek tudtak szerezni. Természetesen ez nem dönti el a déli hadjárat sorsát. Mi nem vagyunk dátumokhoz, terminusokhoz kötve. Ránk nézve nem volt sürgős Belgrád bevétel és mégis megtörtént. Ugyanigy kell történnie, ha most fel tudtak tartóztatni, Nissel is. Ha azon közben, a mig erre várunk kell, az északi harctéren ép oly gyönyörűen fog tovább alakulni reánk és szövetségeseinkre a helyzet, mint a legutóbbi napokban és hetekben, — mi igen-igen meg leszünk elégedve.

A tábornok halála.

— J. vezérőrnagy. — Tábori élet a Kárpátokban. — Egyetlen orosz golyó.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 14.

A Kárpátokban, Toronyánál folytatott harcok frontján járt Dénes Sándor szatmári lap-szerkesztő, aki az ottani harcok egyik csapat-parancsnokáról írja ezt a színes és eleven képet:

— A magyar Kárpátok legnyugodtabb védelmi vonalának kanyargós serpentinjein siklik velünk az automobil, be Galiciába. Az ut mentén égő tábortüzek éjszakába olvadó füstje körülfedi a zuzmarás fenyőfákat, melyeknek százezrei mint hatalmas szuronyok fehérlenek bele az éjszakába. A hegy lábánál rozoga fahídon döcögünk keresztül. Alatta egy vékony fekete hideg vize csobogva veszekezik a téli éjszaka dermedt fagyával. A faluba érünk, a melynek szegényes faházait szintén tábortüzek fénye világítja meg.

Az egyetlen zsindefedélű, fehérre meszelt ház előtt petroleum-lámpás ég, olyan, minőt a városi fuvarosok használnak. A kaputól egy fekete-sárga és egy nemzetiszínű zászlócska jelzi, hogy itt van a vezérkar.

Az előszobában szuronyos katonák között összetöpreődött, remegő rutén paraszt áll. Előfrseink fogták el, mert körülöttük ólálkodott, gyanús volt a viselkedése, lehet, hogy kém a nyomorult.

Egy baka hamarosan leszed egy trainszekérről két istrángot. A kis öreg paraszt rászket, a fogai vacognak, mint a telegrámmasina, a szemei megüvegesedve tapadnak a két sáros istrángra.

A szobából kijön egy öreg ur. Magas fehérhajú ember. Olyan mint egy szép szál, hófehér fenyő a magyar Kárpátok oldalán. Kabát nincs rajta, csak trikó-ing. A lábán csizma. Mit kereshet itt ez a barátságos arcú, meleg tekintetű civil? A félhomályos előszobában csak későn vesszük észre, hogy piros stráf van a nadrágján. A generális. „Derr Herr General-major.“ J. vezérőrnagy.

Az őrzető fészes háptákban jelent, a kis rutén paraszt zokog, vagy köhög és jajgatva magyarázza:

— Elkódorogtak a lovaim, azokat keresem.

— At akartál szökni az orosz táborba hirt vinni!

— Miről, uram? Mit tudok én, uram? Én egy szegény paraszt vagyok, nem tudok én mászt. Engem kipueztított az orosz, mikor itt járt. Megette a kenyereimet, leolte a tehenemet, megetette a szénámat, elvitte a gubámat. Miért vigyek én neki hirt? A lovamat kerestem, mert fát akarok hordani.

A nagy ur megfaggatja az öreg parasztot, megmozgatja, azután legyint a kezével:

— Ostoba fickó. Huszíg se tud számlálni.

Kiadja a parancsot: kísérlék haza a nyomorultat a falujába, adják át a bírónak, vigyázzon rá. Amíg itt katonaság van, nem szabad neki kimozdulni a községből.

A baka sarokba vágja az istrángokat, a halálból visszatérő kis rutén a nagy ur keze után kapkod.

— Hát az urak kiesodák?

Bemutatkozunk. Újságírók vagyunk. A generális arca hirtelen ridegre válik.

— Van az uraknak igazolványuk?

Kitaparássuk zsebünkől az iga oló írsainkat. A generális betessékel bennünket a szobába, megnézi a legitimációt, azután nyájasan forduló szóval üdvözlö bennünket:

— Also grüsst Euch Gott! Habt Ihr et was gegessen?

Tuát hozat, szalonnát, sonkát. Azután lakásról gondoskodik, mivel a kis faluban nincs szálloda, sem vendégszoba. Megmutatja a teli helyét, ő is szénán alszik, a földön. Nekünk is vitet be szénát a telefonszobába.

— Jó fekvés esik ám a szénán. A bécsi Grand Hotelben sem lehet olyan jóízűen aludni, mint ezen.

Csak egy kikötése van: ha őjjel szől a telefon, ki kell mennünk a szobából, mert az mégsem lehet, hogy éppen újságírók haligassák végig a bizalmas jelentéseket. Jó, hogy egész éjjel esett a hó a Kárpátokban, zavart csinált a vonalban, alhattunk egész éjjel.

Azután átjött velünk a telefonszobába. Leül egy hosszú falócára. Ugy ült rajta, mintha lovon ülne és kérdi: mi újság van a nagy világban? Mert ide nem jár újság, nem tudnak semmit. Elmondjuk, a mit tudunk, megvitatjuk a „helyzetet“. Azután megkérdezi tőlünk a generális:

— Mit akartok itt tulajdonképen látni? Itt nincs semmi érdekes. Itt esend van és nyugalom, nincs is kilátás a telen komoly dologra. A posztok kint átláns a helyükön, 600 lépésnyire az orosz posztoktól. Csak néhány száz tőgetik el a puskájukat, talán nem is egymásra, csak úgy a levegőbe, hogy be ne roszdásodjék a Mannlicher.

Mondjuk, hogy mindeat szeretnénk látni, a mit szabad és a mi érdekes. Egy jó megnyugtató cikk van olyan érdekes, mint egy háborús riport. A közönség jobban örül a téli nyugalomnak, mint a nagy gyilkolásnak. Megnézzük a esend és irunk roa.

Rendben van. Holnap szétnézünk, kapunk Passierscheint arra is, hogy felmehetünk egész az utolsó posztig. Meg meg is nyugtat bennünket az öreg ur. Veszély nélkül elmene-tünk, nem érhet baj bennünket. Nyugalom van ott. A katonák közül is egyetlen könnyű sebesült akadt tíz nap alatt. Abba is csak egy véletlenül s aladba ott bere egy unalomból elsütött muszka rezyver kősa golyója.

Röggel körülnézünk a faluban. Az unalomig sokszor leírt táborzállás. Katona és csupa katona, konzervdoboz, trén, frissen vágott marha párolgó hús, kicsi lavázas templom előtt ájtatosok do katonák. Itt közel van az isten.

Deltájban leentkezünk a Passierscheinért. Azt mondja: várunk kell.

— A vezérőrnagy ur fát vág.

Előbb úgy gondoltam, hogy hiányos német tudásom miatt rosszul érttem. Az udvarra kinézve látom, hogy a tábornok irikora vetkőzve vágta, aprította a hasábtát, mintha minamegannyi muszka lett volna minden szilánkjá.

Körülötte leveles-osajkákkal katonák jöttek-mentek, egy sem volt meglepve, hogy a generális fát aprít, a minél a zupat főzik. Megszoktak már a furesa látványt. A generális mindennap sportol a favágó tőke mellett egy fél óra hosszat — minden ebéd előtt.

Később mégis megkapjuk a Passierscheint. Felmegyünk a galiciai Kárpátok oldalára, fel egészen a legutolsó posztig, a honnan már csak jó kiáltásnyira vannak az orosz előőrsek. Any nyira biztonságosan érezzük magunkat, hogy szinte kedvünk lenne átkiabálni hozzájuk. A Kárpátokra rábőrül a sötét éjszaka, mire visszatérünk. Bizonytalanul oszszkálunk lefelé a fagyos, síkos hegyoldalon. A bozótok közül fegyvercsörgés hallatszik, előőrsek rejtőzködnék. Megállítanak bennünket, megnézik az irásunkat, haladunk tovább.

Már lenn vagyunk a hegyek legalsó lábánál. Egy alakot látunk a sötétben szembefőnni velünk. A generális. Egyedül jön. Éjszakának idején. Megy fel a posztokat ellenőrizni. Katonák lépésekkel megy fölfelé a síkos, éjszaka veszélyes uton. Kimegy egészen a legutolsó posztig. Éjjel van, mire előkerül és tisztjei közül legutoljára lefokazik az illatos széná-ágyra.

...Csönd van a Kárpátokban, nyugalom; hull a hó, fagyos domboldalon szuronyos katonák topognak. A sötét, hideg, csöndes éjszakában áthallik a muszka előőrs köhintése. Talán nem is háború ez, csak nagygyakorlat. A katonák suttogva beszélnek egymással... az aszszony... a gyerek... csak disznek való ez a puská az ember vállán... az oroszok öt napja nem adtak életjelt magukról...

Hajnalodik. A hófellegekkel takart égbolton lassan, küzködve tör utat a világosság. A keményre fagyott hóban lépések ropognak. A tábornok jön posztot vizsgálni. Ma a változatos kedvéért hajnalban. Elmegy a legutolsó posztig. A bakák háptákban állanak, mintha a kemény téli hidegben merevre fagytak volna, a jósaos arcú öreg ur barátságosan szalutál fiainak, szétnéz, átnéz a szomszédos dombol-

daira, ott is dereng. A bokrokban éhsz sánda-
rak csipognak. Valami furesa hangú mader éles
hangon fűlyül, süvit a hangja — hogges pus-
kagolyó jön a levegőben, egyetlen egy. A ve-
zérőrnagy megtántorodik, éalás alakja végig
terül a fagyos hóban. A posztok riadtan ojt-
hagyják helyüket, felemelik a generáliat, a vö-
rös bélést kabáton a szív fölött vér fők d, —
az egyetlen orosz golyó szíven találta J. ge-
nerálist.

„Frank tábornok a Duna-hadsereg parancsnoka“

(Régi terv a szerbek elleni hadjáratra. — A szerb sereg utolsó védelmi vonala. — Tizenkét szerb divízió várja a döntő csatát.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, december 14.

Egy előző katonai személyiség, aki had-történelmi tanulmányokkal foglalkozik, rendkívül érdekes és Belgrád meghódítójának, Frank Liboriusz tábornoknak missziójára jellemző dolgokat mondott el a szerb főváros meghódításáról és amint szavaiból kitűnik, Nándorfahérvár visszaserzése nem véletlenül lett az ötödik hadsereg parancsnokának feladata.

Belgrádot — mondotta el a magasrangu katona — negyedszer foglalja el habsburgi hadvezér, háromszor a törököktől a most a szerbektől. Először 1688-ban foglalta el Miksa Emánuel bajor választófejedelem, de akkor csak két évig maradt a vár I. Lipót császár birtokában. 1717-ben, miután meglepetésszerűen kelt át a Dunán Pancsovánál Savojai Jenő herceg vonult be Belgrádba, megverve a vár felmentésére siető Halil nagyvezér seregét. Husz évig maradt akkor a monarchia kezében a vár, de azután nem katonai okok miatt, hanem Franciaország diplomáciai nyomása következtében a békekötésnél visszakerült a törökök birtokába. A franciák felismerték Belgrádnak s egyáltalán a Duna és Száva összefolyása körüli vidéknek nagy katonai, stratégiai értékét. A belgrádi part, amely magasabb, mint a magyar, kapuja ugyszólván a monarchia ellen esetleges támadásoknak. Erről a tényről emlékiratot intézett Belgrád egykori osztrák védője Schmettau gróf, aki valami miatt a bécsi udvar kegyét elvesztette, XV. Lajos francia királyhoz s azt ajánlotta neki, állítsa vissza Ausztria elleni útókártyáját a régi szerb birodalmat s ruházza rá a fejedelmi méltóságot. Igényét Schmettau gróf azzal igazolta, hogy ő leszármazottja Lázár szerb vajdának, akit 1389-ben, a rigómezei ütközet után a törökök lefejeztek.

Ötven évvel a békekötés után ismét a mi birtokunkba került Belgrád. Ez alkalommal az ősz Laudon marsall kelt át a Topesider közelében a Száván s a török helyőrség rövid ostrom után megadta magát. Három évvel később azonban, a Poroszország, Anglia és Hollandia közti reichenbachi konvenció következtében a szisztovói békekötésben vissza kellett ismét adnunk a várat. A nagy Bismarck ezt a lépést emlékiratában a porosz diplomácia egyik legnagyobb baklövésének minősítette. Így a Habsburg házat az egész tizenhatedik század alatt megakadályozták az európai nagyhatalmak abban, hogy Magyarország természetes határát és védelmi vonalát visszahódítsa s ezzel letörje a kalandos balkáni terveket egyszersmindenkorra.

Mig — amint említettük — Miksa választófejedelem, Jenő herceg és Laudon rohammal foglalták el a várost, addig most az a nyugat-szerbiai harcok eredményeképp véráldozat nélkül, mint érett gyümölcs hullott önkünkbe. Mig

az ötödik hadsereg centruma Obrenovac felől előtörve s a monitorok által támogatva a topcsideri magaslatokkal szemben foglalt állást, az alatt a jobbszárny ötnapos ütközetben kieroszakolta az átkelést a Kolubara folyón s ezáltal veszélyeztette a belgrádi helyőrség visszavonulási útját. A szerbek kiűrtették Belgrádot s a Magjaluja felé vezető vasútvonallal párhuzamosan haladó széles országúton vonultak el s egyesültek Sturm és Stepanovics tábornokoknak Valjevó mellett megvert seregeivel.

Belgrád elfoglalója, Frank Liboriusz tábornok dőlszláv családból származik. Spalatóban született, apja egy horvát hajóskapitány, anyja dalmata nő. Már az 1908-iki annexió válság alkalmával Frankot, aki addig a temesvári hadtest parancsnoka volt, a Duna hadsereg parancsnokává nevezte ki a király. Akkor az a feladat jutott volna neki osztályrészül, hogy a Dunán való átkelést megszervezze s a Morava völgyén keresztül hatoljon be Szerbia szívébe, egyesülve ott a Drina hadsereggel, amelynek akkor Varesannin Marius báró tábornok volt a parancsnoka.

Hasonló feladat várokozott most is az ötödik hadsereg, amelynek Frank a parancsnoka. A háború folyamán azonban oly nagy erőket kellett Frank seregétől északra vonni, hogy már csak egy sereg-csoport maradt belőle és csak a legutóbbi időben emelkedett létszáma ismét a megfelelő magasságra. Potiorek hatodik hadseregével együtt most a szerb hadsereg teljes letörésének feladata várokozik Frank seregére. Ez a feladat még mindig nem könnyű. A szerb hadseregnek egy nagy része, amely egész a legutóbbi időig úgy Oroszországtól a Dunán keresztül, mint Franciaországtól Szalonikán át kapott tűzérési és más municiót, jól kiválasztott állásokban van. Gorni Milanovac, Arangyelovac és Medjuluza között egész Palánkáig. El hadállásnak a kulcsa egy Szatornya nevű falu Arangyelovac közelében. Valószínű, hogy Stepanovics és Sturm tábornoknak Nyugatszerbiában megvert nyolc divízióján kívül a még érintetlen négy Sumadija és Morava divízió is itt foglal állást.

A Sumadija, az „Erdős ország” nemcsak azive Szerbiának, hanem ugyancsak az egész ország történelme itt játszódott le. Itt hunyt el titokzatos halállal az utolsó szerb hős, Lazarovics István despota, akinek élete és halála még most is foglalkoztatja a szerb nép fantáziáját, itt lázadtak fel a parasztok és az apró fejedelmek, hogy lerázzák a török igát, míg végre Kara György és Milos fejedelem elérték céljukat. Topola és Takovo, a Karagyorgyevics és Obrenovics fészke a mostani harcokban is szerepel. Ha sikerül az osztrák-magyar hadseregnek a szerb állásokat áttörni, vagy a Morava völgye felől átkarolni, akkor meg volna sorsuk pecsételve s közeledne a szerb háború befejezése.

A makói rendőrkapitány a Vörös Keresztnek. Követőre méltó szokást honosított meg Rákossy Gyula rendőrkapitány Makón. Az alföldi városkát most sűrűn keresik fel különböző állami-lővászáró bizottságok, amelyek természetesen igen jó áron vásárolják össze az anyagot. Rákossy a vásárlásoknál maga szólította fel az eladókat, hogy a vételárból a Vörös Kereszt Egyesület számára adakozzanak. E módon az ötletes rendőrkapitány legutóbb egy napon 5080 koronát gyűjtött össze. A makói gazdák most Rákossy felszólítására elhatározták, hogy minden eladott ló után 50 koronát juttatnak a nemes célra.

Türelmetlenek a franciák a sok balsiker miatt.

— Párisi lapok optimizmust színelenek. — Az újabb élet-halál harc az Yser mentén. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Amsterdam, dec. 14.

Az újabb harcok Flandriában.

Amsterdam. A „Times” jelenti Észak-Franciaországból: A németek újabb támadása az Ysernél váratlan esemény, amelynek esélye jelentősége van. Mindenki, aki az utóbbi időben meglátogatta az elárasztott területeket, tisztán láthatja a szövetségesek vonalának áttörésére irányuló kísérlet céltalanságát. Jól lehet a víz helyenként sekély és vannak sáros kis szigetek is, ahol a támadó csapatok megvethetnék lábukat, de egy gyalogsági támadás legnagyobb nehézsége a víz alá borított töltés. Pervisét mindig újból támadják rendszeresen éjszaka. Két ízben a katonák átgázoltak a vízen. Az utolsó két nap kemény harcokban megint Ypern állt a támadás középpontjában. A németek a nehéz tűzérseget illetőleg túlerőben vannak. Ezzel szemben nekünk több az ágyunk. A Royal-tábori tűzérsegek vezetéségei igen nagyok, ami elkerülhetetlen következménye az új harcmodornak. Az ellenséges ütegek sokszor nagyon közel állnak egymáshoz és így a tűzerek nagyobb veszélynek vannak kitéve, mint azelőtt. Az Ypern melletti harcok sok veszélyes felderítő munkát igényeltek. Számos esetben tűzératiszták messze a front előtt felderítettek veszélyes állásokat, hogy telefonon a kezükben irányítsák a tűzérsegek célpontját.

Sikerben biznak a szövetségesek.

Genf. A harctéri helyzet megváltozásában a francia lapok nagy optimizmust mutatnak. Amikor még nincs szó az ugyanevezett nagy offenzíváról — írják a lapok — de vezérkar jelentéseiből már kitűnik a részleges offenzíva. A főparancsnokság bizonyára tudja, mit kell tenni. Tehát türelmes kitartásra van szükség és épen úgy nagy bizalommal lehet tekinteni az eljövendő operációk elé, mint ahogyan idáig csak gratulálni lehet a francia csapatvezetőknek éleslátásukért. Természetesen az emberek türelmetlenül várják, hogy az ellenséget, amely francia talajra lépett, a lehető leggyorsabban visszavessék a határon túlra. De vannak szövetségesek és velük együtt fogjuk felvenni a nagy akciót, amelyet a Marne és Iser melletti csatáknak kell megkoronázniuk. A francia sikerek már fényesen mutatkoznak Dixmuiden és Ipres között. A németek ugyan azt állítják, hogy a rossz utak nagy akadályokat támasztanak a csapatok mozgása elé, ebben van valami igaz, de főleg a francia offenzíva tartja őket előbbrejutásukban. A főhadiszállásról érkező jelentésekből kiderül, hogy az Amentières és Lille, valamint az Arras és Lens között elért francia sikerek, hála a vitéz angol hadsereg együttműködésének, csakhamar éreztetni fogják hatásukat az ezen a területen folyó operációkra is.

Veurnere bombázása.

Amsterdam. A Times jelenti Észak-Franciaországból: Kedden reggel német bombák hullottak Veurnere. A bombákat a pályaudvarra irányították. Habár a legközelebb álló német ágyuk távolsága legalább hét mértöld lehetett, két gránát célt talált. Az egyik egy belga sebesültekkal telt vonaton robbant fel, akik közül hármat eltalált. Azok a bombák, amelyeket egy német Taube dobott le Haze-

brouckban, kilenc angol katonát és öt polgárt megöltek és huszonöt személyt megsebesítettek. Két bombát dobott le. Az első lyukat furt a talajba, mire rögtön eltűnt a repülő. Sok ember gyűlt össze azon a helyen, ahol a bomba lehullott és akkor hirtelen megint megjelent a pilóta és ledobta második bombáját, mely a tömeg közé esett.

Látogatás a francia fronton.

Stockholm. A Stockholms Dagblad franciaországi haditudósítója a következő éjszakai folytatja élményei leírását.

A Marne folyóhoz közeledünk és most három svéd mértöldnyire vagyunk a front mögött. Először Courtacon városka mellett állunk, egy svéd mértöldnyire éjszakra Trovins városától. Az egész helység a szó szoros értelmében romhalma. Alig négy-öt ház maradt sértetlen, negyven-ötven pedig körös-körül beszakadt töltővel és meztelen kormos falakkal szomorodik. Közbe meglehet ismerni a városkát, melynek befeketedett falain novemberből származó falragaszokat látok. Ez annál különösebb, mert a városka már szeptember hatodikán földig leégett. Így veszi ki mindenből jogát az élet. Ez a város csupa rom, pedig nem is bombázták. Az ellenség felgyújtotta a várost, mielőtt visszavonult. Bizonyára stratégiai célja volt vele. Azok az emberek, akik most a romok közt élnek, még így sem tudnak vigasztalódni. Nem kell hinni, hogy a németek és franciák között külön béke lesz. Ennek az eszmének egyetlen franciaországi hívét, Cail-laux-t a háború tartamára eltávolították Franciaországból, állítólag pénzügyi misszióval Argentínába küldték. Bizony mondom: itt élet-halál harc van, mely az egyik fél pusztulásával érhet csak véget.

Újabb csata a tengeren.

Amsterdam, december 14. December tizedikén Mocha, chilei szigetnél ágyuzást hallottak. Azt hiszik, hogy az Eitel Friedrich segédcirkáló harcolt angol hadihajókkal.

Német torpedó süllyesztette el az Audacioust.

Antwerpen, december 14. Ideérkezett a „Newyorker Staatszeitung” november 22-iki száma, amelyben feltűnést keltő jelentés van arról, hogy az angol „Audacious” dreadnoughtot német tengeralattjáró naszád pusztította el. Az idézett lap washingtoni hiteles forrásra hivatkozik. Közleménye így szól:

— Washingtonból feltétlenül megbízható helyről közlik velünk, hogy az „Audacioust” német tengeralattjáró naszádok két jól célzott torpedóval süllyesztették el. Az egyik torpedó az angol dreadnought löporos tornyába hatolt és a robbanás következtében az „Audacious” a levegőbe repült. A német támadás október 27-én korán reggel történt.

Rotterdam, december 15. Az angol admirális tudvalevőleg elhallgatta az „Audacious” dreadnought katasztrófáját. A „Scientific American” nevű lap november 28-iki számában a

Olympie gőzösről készült fényképet közöl, mely az Audacious elsüllyedése alkalmával készült s amelyen a csatahajó katasztrófája látható.

Német tengeralatti naszádok a skót partnál.

Rotterdam. A Daily Mail jelenti, hogy tengeralattjáró naszádok újból támadást intéztek Firth of Forth ellen.

Firth of Forth az Északi-tenger egyik mély öble Skócia keleti partján. Az öböl déli partján fekszik Skócia fővárosa, Edinburgh.

Hamburg „büszke gyásza.”

Hamburg. A német flottának érzékeny veszteségét különösen fájlalják Hamburgban is, hol igen sok családot döntött „büszke gyászba” (Solze Treuer) a katasztrófája. Ideérkezett hírek szerint az ellenséges flotta — bár nyílt tengeren is megtámadhatta volna a kis német flottát, — mégis megvárta, amíg szénrakodás közben orvul támadhatta meg. Ez arra vall, hogy lovagias küzdelem helyett inkább boszuszomjának kielégítésére törekedett.

A német tengerészeti szellem az ilyen alacsony és nemtelen indulatot nem ismeri, így például a Karlsruhe, amely tizenhét angol kereskedelmi gőzöst fogott el, oly emberesen bánt az ellenséges hajók személyzetével, hogy valamennyi kapitány elismerését és köszönetét fejezte ki a német cirkáló parancsnokának, Köhler fregattkapitánynak. Ugyancsak a Karlsruhe kapitánya közölte minden alkalommal az elfogott hajókkal, hogy semmiféle váltságdíjat nem követel, mert nem tengeri kalózkodás a célja, nem haszonra törekedik, hanem csak a háborús helyzet kényszerítése oka eljárásának. Teljesen más az angol flotta szelleme; folytonos rablással, kalózkodással, zsarolással akarnak célt érni.

Hamburgban egyébként mozgalom indult meg, hogy országos gyűjtéssel pótolják azt az anyagi kárt, amely a birodalmat a keleti vízen érte. Az elpusztult matrózok hátramaradtai javára alapítványt tesznek.

A falklandi tengeri ütközet jelentősége.

London: A Times jelenti Newyorkból: A „Newyorker World” a Falkland szigeteknél történt tengeri ütközetről a következőket írja: A szétszórott német cirkálók összevonása fényes siker volt, a mely Angliának két páncélosába és sok gondjába került. Londonban nem érezhették magukat biztonságban az emberek, a míg ez a flotta létezett. A brit flottának ebben a háboruban nem volt még olyan harca, amely akkora jelentőséggel bírna, mint a „Scharnhorst,” „Goeisenau” és „Leipzig” elpusztítása.

A „Newyorker Saatszeitung” írja: „Nekünk kerülünk kell mások dőreségét és nem szabad fejünket a homokba dugni. Minden kitérőt, amely leszálítani akarná a német hajók katasztrófájának jelentőségét, csak kisebbitené a német tengerészek halálának tragikus heroizmusát és csökkentené azt a dicsőséget, amit korábbi tetteikkel szereztek. Azoknak a hajóknak a megsemmisülése, amelyek a magyar tengeren vitték diadalra a német hadi lobogót, épen olyan elkerülhetetlen végső volt, mint az, amely az Emdent érte utól. De azért a jelszó jövőre is csak ez lehet: „teljes győzelem előre!”

Japán segítsége a német hajók elpusztításánál.

Amsterdam. A Reuter ügynökség jelenti Londonból: A japán tengerészeti miniszter táviratban fejezte ki szeretetszolgálatát Churchill-nél, aki a sürgönyre így válaszolt: Legna-

gyobb részt a japán flotta erőteljes, megbecsülhetetlen segítségének köszönheti a brit hajóraj, hogy döntőleg megverhette a németeket. A németek most kiűzettek keletről, a visszatérést is tegyük nehézé és veszélyessé nekik. Churchill az angol és az ausztráliai flotta nevében is köszönetet mond Japánnak a segítségért.

Lefoglalt olasz hajók.

Berlin. Olaszországban felháborodnak számos odaszánt gőzös lefoglalásán.

Veszélyben az oroszok balszárnya.

(Német csapatok Krakónál. — Nyugatgaliciai offenzívánk hatása. — Stratégiai helyzetkép az északi harcterről.)

Az Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, december 14.

Moravitz őrnagy, a Berliner Tageblatt kiűnő katonai munkatársa a lengyelországi harcok eseményeit így foglalja össze stratégiai megvilágításban:

— A lengyelországi harcok még nem vezettek döntéshöz. A német támadások energikusan tartanak tovább, amennyire megállapítható: a Międzybóże keleti levő orosz állások ellen, tehát Lodztól mintegy 20—25 kilométerre keleti irányban. Balszárnyunk a hivatalos közlések szerint december 9. óta nem jutott túl Lovicson és így nem tud hatással lenni az oroszok Lodztól kiindult visszavonulására. Nagy jelentőségűnek kell tartanunk Przasnysz hirtelen december 10-án történt elfoglalását. Przasnysz a Soldauból Mláván és Nowogeorgiáig át Varsóba vezető útvonal mentén van negyven kilométerre a keletporoszországi határtól és egyik fontos állomása a Visztulamenti erősségek, vagy a Narew vonal ellen induló előrenyomulásnak. Ennek a német előrenyomulásnak, amely végeredményében az orosz főerő hátsóba-kerülés veszedelemét jelenti, a hatása valószínűleg az oroszok varsói tartalékseregének elhajításában mutatkezeni is fog.

Szövetségünkkel együtt Petrov környékén folytatott eredményes harcaink meggyőzték az oroszokat azt a irányt, hogy innen lodzi előrenyomulásukat megbeszéljék. Nevezetesen mellett is erőteljesen várakozunk az ott mutatkozó nagyobb orosz erők támadásait.

A nyugatgaliciai és kárpáti harcokról a Vossische Zeitung katonai munkatársa, von S. írja a következőket:

— Mialatt az északkeletgaliciai hadiszíntéren elmaradó harcok indultak meg, a melyek eddig Lodztól az orosz front áttörését eredményezték, azalatt Nyugatgaliciában is megkezdődtek a harcok az előrenyomult oroszokkal. Az orosz erők a Dunajec-folyón átkelve hatoltak előbbre Galiciában és miután a Dunajecen túl az őket feltartóztatni akaró gyöngébb osztrák magyar csapatokat visszaszorították, nyugatra egészen Krakó erődvezete felé jutottak el, ahol az erődrendszer előtérének ütegei is beleszóltak már a harcokba. A legnyugatibb helyzet, amelybe az oroszok bejutottak a Dobczyse Wieliczka vonalra volt, a melynek első községe 10, az utóbbi 22 kilométerre van Krakótól, mindkettő délkeleti irányban.

— Az itt megjelenő orosz erők ellen vette kezdetét csapataink új offenzívája, amelyet mind a Vossische Zeitung, mind a Berliner Tageblatt és a katonai lapok is megemlékeztek és kidőgőztak, azonban megváltat-

sának idejét csak most értük el. Ez a hadművelet teljesen magán viseli azokat a karakterisztikus vonásokat, amelyek a szövetséges osztrák-magyar legfőbb hadvezetőség operatív elveit jellemzik. Ezek: a főfront főtámadása és az ott előretörő erők feltartóztatása és döntő támadás a szárnyak ellen. A főfronton az orosz előrenyomulást a krukói erősség állította meg. Ezért itt a szövetségesek gyöngébb csapatokat hagyhattak vissza az előrenyomulás feltartóztatására. Közben pedig délen német és osztrák-magyar csapatok egyesültek és megkezdtek támadásukat az oroszok balszárnya ellen. Különösen említésre méltó, hogy ebben a támadó hadmozdulatban német csapatok is vettek részt. Ebből kitűnik, hogy a szövetségesek egyes csapattesteket tekintet nélkül arra, hogy azok melyik sereg kötelékébe tartoznak, ott használják föl, ahol azokra szükség van. A két hadsereg csapatainak ez az elkeveredése azt mutatja, hogy a szövetségesek között a legszorosabb fegyverbarátság van és hogy a több hadvezetőségek egymással teljes egyetértésben intézkednek.

Mindenekelőtt tehát megindult a támadás a déli orosz szárny ellen, amelynek csapataiból nagy számú foglyot ejtettünk. Mielőtt ez az átkaroló jellegű mozdulat folyamatban volt, a monarchia csapatai megindultak nyugat felé is az orosz front ellen és visszavették az ellenségtől Dobczyse—Wieliczka közti állásaikat és ismételték sok foglyot ejtettek. A szövetségesek ezután egyesülve folytatták tovább délről és nyugatról támadásukat, amelynek az oroszok eddig nem tudtak ellentánni és előbb Tymbrókig, azután Limanova-Gorliceig szorultak vissza; hogy ezután tudnák-e még megállni, azt nem lehet megjósolni. Az eddigi hadihelyzet alapján azt kell várnunk, hogy visszavonulásuk északi és északkeleti irányban történik tovább is, amíg a Dunajecen és a Visztulán át nem vezetnek. A nyugatlengyelországi általános hadihelyzetre a galiciai harcoknak igen nagy jelentősége van, mert innen fenyegetjük az oroszok egész balszárnyát.

A Kárpátokban és Északmagyarországban még tartanak a harcok. Eddig nem sikerült valamennyi behatolt orosz csapatot visszavenni és egyes ellenzéges erők még mindig magyar területen vannak. Az eddigi harcokban azonban mindenhol eredményesen nyomultak előre az osztrák-magyar csapatok, míg az oroszok jelentékeny veszteségeket szenvedtek anélkül, hogy eredményt tudtak volna elérni. Bizonyosan lesz még alkalomunk hallani a kárpáti harcokról, mert a monarchia hadvezetősége az egyes orosz hadosztályokat erőteljesen üldözteti.

Magáncsomagforgalom a tábori postákkal. December 5-től bezárólag december 15-ig minden tábori postahivatalhoz újból lehet csomagokat küldeni. A csomag súlya legfeljebb 5 kilogram, terjedelme pedig bármely irányban 60 centiméter lehet. Tartalmazhat ruházati cikkeken kívül könnyen nem romló élelmiszereket (fűtőtűt, húst, szalámit, sajtot, kávészert, csokoládét, konzervet, stb.) és dohányt, szivart is. A burkolat csak viaszos, vagy vízálló más szövét, vagy jól lezárózott faládából lehet. A címet lehetőleg magára a burkolatra, vagy külön vászonzlapra úgy kell írni, mint a tábori postai leveleknél. A vászonzlapot nem szabad a burkolatra ragasztani, hanem tartósan oda kell varrni. Célszerű, ha a címet másolatban a csomag belsejében el van helyezve. A feladó tartozik a szállítólevélre „saját veszélyemre” szavakat fűznie. A szállítólevél szelvényére csak a feladó nevére és lakcímére szabad feljegyezni. Bővebb tájékoztatást a tábori postai hivataloknál lehet kérni. A tábori postai hivataloknál lehet a tábori postai legénység közt osztják az

Legkésőbb tavaszra befejeződik a háború.

(Döntés várható már ebben a hónapban is. — Az eddigi eredmények. — Az entente kimerülése. — Előltöltő fegyverek az orosz fronton. — Katonai szakember véleménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 14.

Irvin S. Cobb amerikai újságíró, aki beszélgetett Kitschener lord angol hadügyminiszterrel és őszintén meg is írta, amit neki a miniszter mondott — így többek közt azt, hogy a német invázióval Angliában számolnak, amit másnap az angol kormány dementált — megírta azt is, hogy Kitschener véleménye szerint a háború legalább három évig tart. Addig nem lesz vége — mondotta — míg a németeket szárazon és vizen meg nem verik. Ha hamarabb történik meg, úgy ez jobb lesz az egész világnak, de az angolok elhatározták, hogy a végtelenségig kitartanak.

A lord válasza az újságíró ama kérdésére meddig tart a háború, nem más, mint politikai henevész — mondja egy katonai szakértő Katonailag meg nem állhat. A „végtelenségig” húzni egy háborút katonai szempontból örültségnek nyilvánítandó, mert azok a tényezők, amelyek a háború időtartamát meghatározzák végesek, tehát eredményük is csak korlátolt lehet.

A háború időtartamát az eddigi események, a háború fejlődése, az elért eredmények, a működésben lévő morális erők és a harcoló milliós seregek szelleme, továbbá a rendelkezésre álló emberi és anyagi erők, valamint a hadvezérek már megnyilvánult és még elvárható tehetsége határozza meg.

Ha az eddigieket tekintetbe vesszük az összes itt felsorolt szempontokból, akkor a mi szövetségesünk javára egy hatalmas főlényt kell megállapítanunk, amely nemcsak a háború győzelmes befejezését, hanem annak időtartamát is mérlegelhetővé teszi. Természetesen ez nem napra vagy évre szól, hanem úgy értendő, hogy megállapítjuk azokat az eredményeket, amelyek a döntést biztosítják. Mert utóvégre a legutolsó harcát meg sem a pokol lesz, hanem inkább Anglia, mely ez esetben pokollá válhatik az angolok részére.

A németek augusztus 5-én kezdték meg offenzívájukat és miután megverték több francia hadsereget, bevették néhány belga és francia várat és legyűrték. Elzászban a francia offenzívát, szeptember 7-én elérték a Verdun—párisi vonalra. Ezalatt Kelet-Poroszországban ahol az oroszok támadtak, szintén nagy csaták voltak.

Szeptember hónapban a Vapenne—Arras—Noyon—Reims—Verdun vonalon és az elzász-lotharingiai vonalon megállt a nagy harc Franciaországban és pedig az által, hogy az angolok nagy erőlködése következtében, a szemben álló erők kiegyenlítődtek. Két ok kényszerítette Németországot arra, hogy ezen a fronton ne keresse a döntést. Az egyik az volt, hogy Antwerpen még állott és a belga sereg veszélyeztette a német offenzíva hátát. Rendet kellett itt teremteni, hogy az operáló német sereg szabaddá és biztonságban legyen. Ez megtörtént és a megvert belga sereg részben Hollandiába, részben a tengerpartra menekült és Ostendénél összeköttetést talált az angol sereggel. A második és fontosabb ok az volt, hogy az orosz főoffenzíva előrehaladt az osztrák-magyar hadsereg ellen hogy azt letiporják és a Berlinbe vezető utat szabaddá tegyék. Hadseregünk augusztus közepétől szeptember közepéig ellentállt a sokszoros túlerőben

lévő oroszoknak. Csak szeptember közepén üritettük ki Közép-Galiciát és vonultunk vissza a Dunajec mögé Krakóig. Most elérkezett az ideje annak, hogy a németek fellépjenek, mert Hindenburg nagy győzelmeivel kitisztította Kelet-Poroszországot és megverte az orosz sereg egy-kisebb részét. Németország a Nidda mögött nagy csapatokat vonultatott fel és csatlakozott hozzá, hogy megkezdjék a nagy offenzívát a Visztula—San vonal ellen, és ezzel az entente és köztünk folyó háború színterét áthelyeztük Orosz—Lengyelországra.

Nyugaton Antwerpen elesével, — a harc-vonal legészakibb szárnyának kivételével — változatlan maradt minden, mert a németek, akik eddig támadók voltak, megelégedtek azzal, hogy Arras—Noyon—Reims—Verdun—Beaufort nagy frontot tartásuk és csak a legfontosabb helyeken tartották szükségesnek a hosszú és lépésbe történő előnyomulást, ellenben az északi szárnyon megtartották offenzívájukat, ahol egész energiájukkal, szíveségükkel és minden nélkülözhető erejükkel folytatták támadásukat Arras és Nieuport közt, hogy elérhessék a csatort és a szövetségesek minden erejét lekossák és tartásuk.

Ezáltal ezen a vonalon is megállt a harc, mert a szövetségesek minden erejükkel megakarták akadályozni a németek előnyomulását. Nyugaton tehát szünetel a harc, a szövetségesek defenzívára kényszerültek, nincs már offenzív erejük. Innen tehát nem fenyeget veszély.

Keleten nagy offenzívánkat a Visztula—San vonalon abbahagytuk, mert hadvezetésünk belátta, hogy ezen a vonalon az orosz túlerő vasutjai és várai révén olyan előnyökön jutott, hogy sikereket vele szemben nem remélhetett. Visszavettük seregeinket és új offenzívánkat csak akkor kezdtük meg, amikor az orosz seregek már elég messzire eltávolodtak segélyforrásaiktól. Ez az offenzíva teljes folyamatban van és említésre méltó eredményeket ért el és az oroszok mindkét szárnyát van karolva és ha az elért eredményeket sikerül bővítenünk, akkor a mostani helyzet katasztrofális lehet az oroszokra és a nagy döntés itt, a keleti harctéren történik meg.

Alapos reményünk van arra, hogy a dolgok ilyen irányban fejlődnek.

Ez nagy vonásokban vázolt események mellett rá kell mutatni más tényezőkre is. Ellenségeink morális értékét és szellemét eléggé megvilágítja hadifoglyaink óriási száma.

Franciaországban fegyverbe hívták a 17 éveseket és sorozzák a 40 évesnél idősebbeket is; Oroszországban teljesen behívták a népfölkelést. Anyagilag sem állnak jobban a szövetségesek, mert lőszerhiány van náluk, sőt az oroszok, mint a Lodznál elfogott hadifoglyoknál talált fegyverek mutatják, már előltöltő puskákat és ágyukat használtak.

Ami végre a hadvezetés művészetét illeti, teljesen nyugodtak lehetünk, mert eddig ellenségeink hadvezérei sehol sem értek el eredményeket, mindenütt defenzívára vannak kényszerítve és az iniciatíva teljesen a mi kezünkben van.

A felsorolt körülményeket összefoglalva, nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy a háború semmi esetre sem fog addig tartani, mint Kitschener lord jóslja.

A döntés még ebben a hónapban megtörténhetik, de ha nem hamarabb, akkor a tavasz meghozza.

Tovább semmi esetre sem tudnak a szövetségesek ellentállani. A tél elvégzi a maga munkáját, a fagy ugyan még összetartja az ellentállás letöredező és széteső kereteit, de az első napsugár mindent megolvassat, minden szétesik és akkor jön a mi nagy győzelmünk és vele az áldásos béke.

Oroszország diktátora.

(Nikolajevics nagyherceg az orosz hadsereg pénzhiányáról.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 14.

Megírtuk mai lapunkban, hogy egy berlini tekintélyes kereskedő, aki a háború kezdete óta Szentpétervárott volt internálva, milyen érdekes intimításokat beszélt el Nikolajevics Miklós nagyhercegről. A kereskedő a Berliner Tagblatt mai számában folytatólag a következőket beszéli el:

Nikolajevics Miklós nagyherceg hatalmas sohasem volt elég ahhoz, hogy népszerűvé is tegye őt. Katonatiszti körökben rendkívül kegyetlennek mondják. Szolgáljon ennek bizonyítására két eset, amelyet tisztoktól hallottam: egy trombitást, aki tévedésből hamis szignált fujt, agyonlővetett a egy tábornoknak, aki megkésélt hadműveletével, saját kezűleg tépte le épülettjeit. A hadsereg számára — ezt maga a nagyherceg mondta egy katonatisztnek — hiányzik a pénz. Az ötszáz milliós kölcsönt, amelynek aláírása már hetek óta tart, még mindig nem jegyezték le teljesen. Hiány van puskában, municióban és bakkancsokban. Oroszország hatalmas házi ipara ma ugyyszólván csak bakkancsok készítésével foglalkozik.

A „lelkesezés”, amelyről az orosz sajtó-irodák annyit írtak, a valóságban szintén egészmásképp ment. A legtöbb városban egyeztetően megfizették a manifesztációkat. Az emberek 75 kopeket kaptak naponta a természetesen jobbnak látták tüntetni, mint dolgozni. Egy nagy szabócsig főnöke mondta nekem:

— Nem tudom rendelkezéseimet lezáraltítani, mert az embereim nem jönnek dolgozni. Azt mondják, minek dolgozzanak, amikor hetvenöt kopeket kapnak azért, hogy sétálnak és kiabálnak.

A tannenbergi nagy vereségről a nyilvánosság még mindig nem tud semmit. A publikum számára ezt mint kis „balsikert” állították be. Mondhatom különben, hogy az orosz nép nem viseltetik antagonizmussal a németekkel szemben, de hogy odaát milyen rendszerezéssel üzik az uszítást, annak jellemzésül elmondom a következő esetet: egy orosz Németországban ért a háború kitörése a hatvanöt kopekkel a zsebében, betegesen érkezett Berlinbe. Ott egy német kereskedő szeretetteljesen fogadta, hat hétig ápolta a amikor Oroszországba visszatérhetett, száz rubelt kapott tőle. Hazatérve, a hatóságok kihallgatják a természetesen a valóságnak megfelelően mondotta el a történeteket a kijelentette, hogy a német bánásmódot illetőleg, panaszra nem lehet oka. Két nappal később házikutatást tartottak nála, mert mint „németbarát” kémkedés gyanúja esett. Természetesen — mondotta az orosz — azóta mindig azt mondom, hogy Németországban kintoztak, mert máskülönben életem kockáztatom.

Sikeresen folytatódik a lengyelországi csata.

(Offenzívánk előrehalad Lemberg irányában. — Győzelmes harcaink a Kárpátokban.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin, dec. 14.

Visszavonulnak az oroszok az egész fronton.

Krakó, december 14. A *Nova Reformja* írja: A város körül nyugalom van. Az oroszok Galiciában és Lengyelországban mindentűt visszavonulnak északra.

Sikeres harcaink a Krakó—Lemberg vasutvonal mentén.

Bécs, december 14. Bochniát a Krakó—Lemberg vasutvonal, fontos állomását visszavettük. Ott nagy csoport oroszot fogtunk el.

Orosz hadvezér beismerte serege demoralizációjáról.

Szófia, december 14. Dimitiew Ratkó tábornok barátjához írt levelében beismerte az orosz hadsereg demoralizációját. A legénység sokszor megtagadja az engedelmességet.

Összeesküvés a cár ellen.

Bécs, december 14. A *Südslavische Correspondenz* jelenti Szófiából: Egy bolgár cégnek írja pétervári képviselője: A forradalmi mozgalom állandó terjeszkedésben van. Pétervárt beszélnék cár elleni összeesküvésről, amelynek állítólag Petrowski jekaterineslawi, ukrániai dumaképviselő a vezére. Lakóhelyén Luganskban tömeges letartóztatások voltak.

Franciák sem hisznek az oroszoknak.

Berlin, december 14. A *Petit Parisien* kijelenti, hogy az oroszok nem adhatták fel Lodzot kényszerítlenül. Ugyanolyan stratégiai hiba lenne, mint az Yser-terület elárasztása.

Hogy mutatják be a franciák és angolok az északi harcokat.

Kristiania. A *"Daily News"* jelenti Pétervárról: Az orosz hadsereg Galiciában most elvégezte különös feladatát. Ez olyan erősséget ad az orosz állásoknak, amelyet az észak felé történő új orosz elhelyezkedések még növelnek. Miután az oroszok visszavonták csapataikat a Lodz melletti veszélyes szögletből, most kitűnő állásuk van azon a vonalon, amely dél felé Lovicz—Krakón keresztül és észak felé Iłowán keresztül a Mława melletti mostani osztatérhez vezet. Ez az elhelyezkedés lehetővé teszi számukra, hogy szokatlan csapatokat, amelyek Krakótól délre visszautasították a német—osztrák-magyar kísérleteket, szabad mozgásra használhassák Galiciában és Dél-Lengyelországban. Ugy látszik, mintha a németek most 300.000 embert hoztak volna a nyugati harctérről keletre. Ezeknek a csapatoknak nagy része jelenleg Kelet-Poroszországban áll heves harcban. A német csapatok diszpozíciói látszólag azt mutatják, hogy a császár és a német kormány elhatározása az, hogy a jövőben csak védekező hadjáratot folytatnak (?)

Kristiania. A párisi *"New York Herald"*-nak jelenti Pétervárról: A stratégiai állások rendezése Lodz mögött Varsó fedezését célozza és jelentős mértékben meg fogja könnyíteni a

Krakó ellen folytatott offenzívát. A német csapatokat Brzezinyánál hosszantartó harc után visszaverték. Osztrák-magyar erősítések megkísérelték a Dunajec folyón való átkelést, de az oroszok, akik a folyó bal partján lévő magaslatokat uralták, visszaverték őket.

Rotterdam. A *"Times"* pétervári levelezője így ír a lengyelországi eseményekről: A stratégiai helyzet változása következtében az egyes helységek reáliv értéke is megváltozott. A megerősített Czenstochau-vonal már nem célja az orosz offenzívának, tehát a Lowicz-Lodz vasuti vonal tartása sem bírt rájuk nézve különösebb értékkel. (!) A vasuti vonal megtartásához szükséges további áldozatok nem lennének jogosultak. A legnagyobb nyomást ép úgy, mint eddig, most is Lowicz környékén fejtik ki a német-osztrák-magyar erők.

Nem támadhatják az oroszok Krakót.

Stockholm. A stockholmi lapok egyértelműleg magállapítják, hogy a németeknek nagy sikere az, hogy áttörték az oroszok vonalát. Ottani katonai körökben most itélik így meg a helyzetet:

— A németek az orosz hadállást, amely a Visztulától és Iłowtól egészen a Kárpátokig egy szög alatt volt előretolva, áttörték. Most már igen közel áll az az eshetőség is, hogy bekerítsék azokat az orosz seregeket, amelyek az áttörési irány mindkét oldalán vannak.

— A Nyugat-Lengyelországban küzdő orosz seregek többé nem találhatnak érintkezést más seregrészekkel. Ennek következtében az oroszok vereségüket csak egy módon hozhatnák helyre, hogy ha a legrövidebb idő alatt új és friss erőket tudnának a frontra szállítani. Az új seregek előnyomulása vagy Varsó, vagy pedig délkelet felől történhetik. Az utóbbi, úgy látszik, lehetetlen, mert ha fel is tesszük azt, hogy Radomtól nyugatra és délnyugatra vannak tartalékjaik az oroszoknak, de ezeket sem szállíthatnák a veszélyeztetett pontokra, mert Czenstochovától keletre igen jelentékeny német és osztrák-magyar seregek állnak, amelyek az esetleges orosz tartalékokat a legnagyobb mértékben lekötik.

— Az utolsó napok eseményei tehát az oroszokra nézre kínos helyzetet teremtettek. A Visztulától nyugatra már a németek a helyzet urai és minthogy a német offenzíva Lovienál is sikereket ért el, az oroszoknak a Krakó ellen megindult offenzívájukról is le kell mondaní.

— Annyi bizonyos, hogy az orosz offenzíva terve, amely Németország ellen irányult, a legteljesebb mértékben összeomlott.

Bekerítik a németek az oroszokat.

Pétervár. A *Rjecs* katonai munkatársa a következőket írja: A Lovic, Lodz és Piétrkow felé vezető utakon az ellenséges haderő csoportosulása arra enged következtetni, hogy mind a három vonalon egy-egy hadsereg operál. A seregeknek ily felosztásából a németek bekerítési kísérletére lehet következtetni, egy jól megerősített centrumra Czenstochovánál és egy-egy erős szárnyra Lovienál és Krakó-

nál. Ez az elhelyezkedés ugyanolyan, mint a minő német seregek elhelyezkedése annak idején volt Metznél és Sedannál.

Sárosban nincs orosz.

BUDAPEST. A sajtóhadiszállásról jelentik: Oroszok Zemplénben megveretven, Sárosban bekerítéssel kísérletet tettek. Ellenmozdulataink eredményeképpen azonban kitakarodtak. Rengeteg foglyot ejtettünk. Egyetlen honvédezedünk ötezer foglyot ejtett. A foglyok sokat éheztek. Az oroszok Homonnát kifosztották.

Mármarosban nyugalom van.

Mármarosziget. Nyegre László, Mármarosvármegye főispánja automobilon Ökörmezőre utazott, ahol közigazgatásunk akadálytalanul funkcionál. A főispán kijelentette, hogy félelemre és menekülésre egyáltalán nincs ok. Akik mégis elhagyják a várost, vagy a megyét, azok feleslegesen utiköltséget pazarolnak. Mármaroszigeten mozgalmas az élet. Minden üzlet nyitva van. A mármarosi zsidók osztrákokon fegyvereink győzelméért bójtólni tognak.

Betörési kísérletek Beregben.

Sátoraljauhely: Éppen abban az órában, amikor az utolsó orosz elhagyta Zemplénvármegyét, Bereg megye határszéli szegélyein újabb porlyázó orosz csapatok tűntek fel. Ezek részben a Toronyánál betört oszlopból váltak ki, részben a vereskei szoros környékén a hegygerinceken vergődtek keresztül. A Kárpátok itt legkevésbé járhatók, azért az oroszok kísérlete nem komoly. Bereg megye északi vidékéről és Munkácsról a lakosságuk nagy része elutazott.

Az oroszok ezúttal nem a galíciai határon, hanem Máramaros- és Ungvármegyéből jöttek át Beregbe. A tuleró dacára csapataink az ellenség keleti oszlopát Zanykánál, a nyugati Vezérszállásnál feltartóztatták. December 12-én kisebb ütközet volt Vezérszállásnál és a vereskei szoros alsó bejárásánál. Ez alkalommal is jelentékeny károkat okoztunk az ellenség soraiban.

A szolvai járásban ez idő szerint nincs orosz.

A sárosi tanítók visszahívása.

Sármegye tanfelügyelője a következő sorok közzétételére kéri a szerkesztőseket: Felhívom tankerületem népoktatási intézeteinek azon tanerőit, akik az orosz betörés folytán állomáshelyeikről eltávoztak, hogy térjének vissza haladéktalanul állomáshelyeikre és annak megtartását hivatalomhoz azonnal jelentésük be. Eperjes, 1914. december hó 12. Szabó Elemér, Sármegye kir. tanfelügyelője.

Az Aradi Közlöny diszes naptárát minden negyedéves előfizető, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként utítja meg, mint minden évben, az idén is — ajándéku kapja. Minden új előfizető, aki december 1-én negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, ajándéku ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát az 1915. évre. Kérjük azokat a t. c. előfizetőinket, akiknek előfizetési tartozásuk van, azt idejekorán rendezzék, hogy a naptárt fennakadás nélkül megküldhessük.

Szerbiát sorsára bizzák a Balkán államok

(Ot orosz ezred Szerbiában. — Az entente kudarca Romániában.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Frankfurt—Bukarest, december 14.

Orosz ezredek Szerbiában.

Frankfurt. A „Frankfurter Zeitung” jelenté Bukarestből: A szerb hadsereget, ideérkezett hírek szerint, öt orosz ezreddel erősítették meg, amelyek október 27-ikén indultak el Archangelskből és állítólag november 29-ikén érkeztek meg Aktiváriába. További orosz csapatok utban vannak.

Nem kapnak a szerbek francia ágyukat.

Szófia. Dedeagaosban visszatarított szerbiai ágyuszállítmányt, az orosz intervenció elutasításával, visszairányították Franciaországba.

4800 szerb fogoly Pécsen.

Pécs. Két nap óta összesen négyezernyolcszáz szerb hadifoglyot és harminc szerb fogoly tisztet szállítottak Pécsen át a fogolytáborba. (M. T. L.)

Angol lapok véleménye a szerb seregéről.

London. (Rómán át.) Valamennyi londoni ujság egybehangzóan annak a véleményének ad kifejezést, hogy a szerb seregnek immár vége. A szerbek ugyan még elég erősek arra, hogy tekintélyes ellenállást tanúsítsanak, de már nem képesek arra, hogy az osztrák és magyar seregeket huzamosabb ideig távol tartsák az ideiglenes szerb fővárostól: Nistól. Már megtörténtek az előkészületek arra, hogy a kormány és az egyéb hivatalok Nisből Uskubbe költözzenek át, mielőtt ez szükségesnek mutatkozik.

Az új szerb kabinet bemutatkozása.

Bécs. (Bukaresten át.) Nisből érkező jelentés szerint az új szerb kabinet a szkupstinának a következő nyilatkozattal mutatkozott be:

A minisztérium újalakításának célja, hogy a nagy válság befejezéseig manifestálja az ország összes pártjai akaratának és erájének egyesítését. Az új kormány első kötelességének tartja, hogy a nagy áldozatok előtt, melyeket a hazának hoztak, meghajoljon. Bizalommal, csodálkozással néz a hadseregre, melynek nagy köszönettel is tartozik. Ebben a háboruban nem marad választás a szerb nép számára, mert élet és halál között nincs választás. A kormány ismeri azokat a szenvedéseket és nehézségeket, melyeket a hadseregnek el kell viselnie. A nemzet nagy része mindent meg fog tenni, ami emberi erőből telik, hogy a helyzeten javítson. Gyorsan és energikusan meg fognak tenni minden intézkedést, hogy a hadsereg élelmezését és az egészségügyi szolgáltatást megjavítsák.

A kormány nyilatkozat így végződik: Mig az ellenség szerb földön tartózkodik, azt mondja a kormány: Előre az ellenségre! Küzdjünk az ellenség ellen!

Cetinje bombázása.

Milanó. Cetinjéből ideérkezett jelentés szerint a város felett a múlt napokban látogatást tett egy osztrák-magyar katonai aeroplán és több bombát dobott le. Az első bomba a Grand Hotel közelében, a második Danilo herceg háza előtt, a harmadik az orosz követ-ség közelében robbant fel. Mind a három robbanás jelentékeny károkat okozott. Az aviat-

kusra ágyúkkal és puskákkal lövöldöztek, de a repülőgép nagy magasságban volt és így eltávozott minden baj nélkül. A repülőgép látogatása a montenegrói főváros felett a népet nagyon felizgatta. A cetinjei lakosok sajátos módon viselkedtek, kirohantak az utcákra, össze-vissza futkostak és ökleiket rázták a kellemetlen vendég felé.

Szerajevó. Kattaróban igen mozgalmas az élet. Aeroplánjaink és hidroplánjaink folytonos akcióban vannak, merész röptükben gyakran gyönyörködik a lakosság. A franciák utoljára november 29-én, vasárnap kísérleteztek, amikor két vizslatt járó naszád akart behatolni az öbölbe. Az R. őrző azonban természetesen észrevette őket, jelző lövést adott le, mire a két naszád eszeveszett iramodással elmenekült. Hidroplánjainktól tartottak, amelyeknek feltűnésekor már előzően is úgy menekültek a kisebb francia egységek, mint a nyúl a sas elől.

Nincs nap, amelyen légi flottánk ne látogatna el a Lovcen fölé és Aktiváriába, ahol nagyobb montenegrói tábor van. Ennek következménye, hogy a montenegrói hadállások a legapróbb részletekig ismeretesek előttünk, ami természetesen igen elkeseríti a derék ernagorokat, akiknek a fővárosa fölött is szorgalmasan keringenek hajóink. Amikor Belgrád bevétele rádiótelegramm hírül hozta, légi flottánk a montenegróiakat számos látogatással tisztelte meg és a rendesnél is több üdvözlő bombát bocsátott alá. Minden dördülést bajoslegénységünk háromszoros harsány hipp-hopp-hurája követett, amire mindannyiszor eszeveszett, de céltalan puskaropogással feleltek az elkeseredett montenegróiak.

Románia végleg kikoszarozta az entente-ot.

Bukarest: A Diminatea különkiadása jelenti: Bratianu miniszterelnök tegnap hivatalosan közölte az entente-hatalmak itteni képviselőivel, miszerint azon ajánlatukat, a mely odairányul, hogy Románia adja fel semlegességét és Szerbia javára avatkozzék bele a háborúba — „legnagyobb sajnálatának kifejezése mellett kénytelen visszautasítani”.

Szerbia izolálva van.

Bukarest: Hivatalos körök elismerik, hogy Szerbia jó viszonya Szalonikival teljesen megszűntnek tekinthető. Szerbiát tehát sikerült izolálni és ez az ország most rendkívül nehéz helyzetben van. Olaszország magatartása is lehangoltságot keltett Nisben, mert Olaszország megtagadta Szerbia ama kérelmének teljesítését, hogy érdekében járjon közben Bulgáriánál. Szerbia rövidesen be fogja látni, hogy szerencsétlen sorsának ő maga volt az okozója, amidőn — egy fanatikus eszmének eszköze gyanánt — odadobta keztyűjét a hatalmas monarchiának és német szövetségosoknak.

London. Daily Telegraph jelenti Athénből: Az angol-, francia és orosz követ pénteken együtt meglátogatták Venizelosz miniszterelnököt.

Bulgária magatartása.

Szófia. Ferdinánd bolgár király Derussai román követet egy óráig külön kihallgatáson fogadta. A tanácskozásba később belevonták Radoszlavov miniszterelnököt is. Radoszlavov ezután estére összehívta a pártok vezetőit és hosszas nyilatkozatot tett előttük az általános európai helyzetről és Bulgária jelenlegi magatartásáról. A tanácskozás után Tarnovszky Adám gróf osztrák-magyar követ felkereste a miniszterelnököt és vele sokáig tanácskozott.

Szófia. Az entente hatalmak követei vasárnap együttesen felkeresték a miniszterelnököt.

Milanó. Berlinből jelentik a Corriere della Seranak: Radoszlavov miniszterelnök kijelentette egy berlini újságíróval folytatott beszélgetése kapcsán, hogy Macedóniát, a kedvenc gyermekét elszakították Bulgáriától és a mostoha Szerbia hatalma alá került. Ez nagy bán volt. Tudjuk azt, hogy Németország mindig jóakarattal volt irántunk és mi is hasonló érzést táplálunk Németországgal szemben.

Bukarest. A Diminatea-nak jelenti Szófiából: Nagy feltűnést keltett itt a félhivatalos „Kambana” cikke, mely többek között ezeket mondja: Szerbia leveretését itt úgy tekintik, mint Macedónia feltámadását. Mi — írja a lap — akik reszkető szívvel figyeltük az osztrák és magyar csapatok minden hadmozdulatát, egy szívvel kiáltjuk most: Tisztelet és dícsőség az osztrák-magyar hadseregnek! Tiszteletet, becsületet és végre már nyugodt napokat kívánunk az ősz császárné és királynak. Egyben üdvöt kiáltunk Ausztria-Magyarország szláv nemzetiségeinek magatartásához és még csak azt mondjuk: „Nem kell már soká várnotok ránk! Mi rövidesen ott leszünk, ahová mennünk a tisztességérzés és becsületudás parancsolja.”

Szófia. Csolak-Antics dr. szófiai szerb követ tegnap felkereste Radoszlavov dr. miniszterelnököt és segítséget kért tőle Szerbia számára. A szerb követ azt kérte, hogy Bulgária teletse el a múltban történeteket, bocsásson meg és adjon segítséget. A miniszterelnök kijelentette, hogy Szerbia oktalanságáról Bulgária nem tehet és segítséget nem nyújthat Szerbiának, amely most Isten büntetését szenved el.

Melletünk van a Balkán.

Róma, december 14. A Giornale d'Italia pétervári tudósítója a következő nagyfontosságú jelentést küldi lapjának:

— Az orosz lapokat, amint általában az egész orosz közvéleményt rendkívül módon izgatja az balkáni államok viselkedése, különösen az orosz-török háború kitörése óta. Az egyik legtekintélyesebb orosz ujság a Vecsarna Vramja legújabb számában hosszú cikk foglalkozik Bulgária szereplésével és a cikk érvelése hiven tükrözi vissza a politikai és hivatalos körök gondolkodásmódját.

A világháború megkétszereződött — írja az orosz ujság — az ellenfelek már nemcsak a harctéren, hanem a politikai porondon is küzdenek, ahol diplomataik minden lehetőséget kihasználva, hogy a semleges országok hajlandóságát érdekeik javára megszerezzék.

Sajnos, meg kell állapítunk, hogy ebben a küzdelemben ellenfeleink nagy sikereket értek el. Mialatt Törökország már háborúban áll velünk szemben, Bulgária és Románia kijelentették a legteljesebb semlegességet, ám ennek ellenére állandóan megengedik, hogy hadihajók, sőt csapatok juthassanak el a mi ellenségeinkhez az ő vizeiken és területeiken keresztül.

Holott mi nemcsak arra volnánk jogosítva, hogy mint a többi állam, szintén elvesztjük ezek

nek az országoknak a szimpátiáját, hanem arra is, hogy az említett államoknak fegyveres felépését követelhesük Ausztria-Magyarország és Németország ellen. Oroszországban senki sem kételkedik a mi fegyvereink végső győzelmében, ám szükséges, hogy ez minél gyorsabban bekövetkezzék. Hogy ezt elérhessük, ez dicső seregeink feladata, ám ugyanerre a célra közreműködnie kell a diplomáciának is. Rá kell kényszeríteni a semleges országokat a fegyveres közbelépésre közös ellenségeinkkel szemben és az erre szolgáló tárgyalásoknak határozott, kemény és végleges jellegűeknek kell lenniük.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Színházi műsor:

Kedd: Langyelvár. B.

Szerda: Márkus Emma felléptével Kaméliás hölgy.

Csütörtök: Márkus Emma felléptével A bossorkány. A.

Péntek: Márkus Emma felléptével A vasgyáros.

Szombat: Kállai István felléptével Nemtudomka.

Vasárnap: Kállai István felléptével Tót leány.

* P. Márkus Emma, a magyar színművészet máltó büszkesége, ki évenként el-ellátogat Aradra és állandóan a legvonzóbb vendégek közé tartozik. Holnap, szerdán kezd meg a Kaméliás hölgy címszerepében vendégszereplését. Az igazgatóság dacára, hogy Márkus Aradon mindenkor felemelt árral játszott, az idén, a viszonyokat szem előtt tartva, még a rendes árakat sem alkalmazza, hanem az ismert lezállított árak mellett játszik a művésznő. — Hamupipőke egy bájos tündérrage sok ének és táncos kerül színre karácsony előtti napon, 24-én délután a színházban a jó gyerekek öröme. — Kállay Jolán, a nagyváradi színház primadonnája szombaton kezd a fellépését Nemtudomka címszerepében.

* Az ő kedvenc virága. (Szenzációs társadalmi dráma az Urániában.) Az idei szezon nagyszerű ujdonságai között elsőrendű helyet foglal el a színház tegnapi nagy slágere. Talán még nem is láttunk eddig meghatóbb, szentimentálisabb drámát, melynek minden egyes jelenete lelket megrázdító, szívet megindító és amely a maga egészében könyeket facsar ki a nézők szeméből. A szegény zenész és feleségének története nyújtja a drámának kiváló szízsáját, melyet még szebbé tesz a szereplők művészi játéka és a rendezés. — A világháború legújabb aktualitásai az Urániában. A hatalmas háború két legszörnyű pontjáról: a francia földről és a török szent háborúról ad hírt a színház legújabb háborús filmje. A nyugati harcok újabb riportokkal számol be és tárja eléünk az ott folytatott tábori, harcok életét.

* Belgrád bevétel az Apollóban. (A híres fülvétel bemutatása.) Emberek-ez a háttérben tolongott ma egész este az Apolló-színház rézveretes kapui előtt. Mindenki szemtanúja akart lenni annak a történelmi momentumnak, amikor csapataink elfoglalták Nándorfehérvárt, a szerbek fővárosát. Aki végigjárta az Apolló-színház rendkívül eredeti fülvételét, az tényleg szemtanúja lett Belgrád elfoglalásának, mert a fülvételek a kinematográfia mai tökéletessége mellett apró részletekig, hajszálalig életűen tükrözik vissza a történelmi tényeket. Előttünk vonulnak be csapataink Nándorfehérvár megőrtromolt falai közé. Látniuk az ujjongó, lelkesedő magyar katonákat, mint özönlük el a szerbek egykori fővárosát s a szerajevói gyilkosságra emlékeztetve mementóként ott lobog a Kélimagánon a monarchia hadi zászlója. Sok más színes, érdekes képet kapunk még Belgrád elfoglalásáról s a fülvételek értékét és érdekességét reánk nézve még növeli, hogy aradi ismerősöket is fellelhetünk a filmen. Ma mind a három előadásban óriási publikuma volt a szenzációs háborús aktualitásnak, amely még kedden kerül vetítésre nézők műsor keretében.

HIREK LEGÚJABB

Budapest. Földmívelésügyi miniszter felhívást intézett gazdaközönséghez. Külföldről alig hozhatnak be élelmiszert és ezért a magunkból kell megélnünk. Ellenség hiu reménye kiséhetetésünk. Hogy semmiféle baj ne érhesse bennünket, szükséges takarékoskodni. Ezért a kormány elrendelte a malmok liszt keverését. A közönség hazafiasságára apellál, fel-szólítja, hogy takarékoskodjon és kevert lisztet használjon.

Budapest. A főhadiszállásról jelentik: Csapataink a Kárpátok havas és jezes utjai dacára előremegyünk. Lovaságunk több szorost elfoglalt. Ellenségnek sarkában vagyunk. Két orosz hadsereget holnap miatt elkülönítettek.

Budapest. Sajtóhadiszállást holnap Nyugatgalíciai harcokra viszik. Egyelőre a limanovai csataterre.

Konstantinápoly: A főhadiszállás jelenti: Orosz jelentések szerint súlyosan megsérült Sultan, Jawus, S. Hm oirkáló hadikén bombázással felgyújtotta Batumot, Orosz part-ütegek tüzelése eredménytelen.

Berlin: A Lokalanzeiger szerint a Kaukázusban ötszázezer felfegyverzett orosz mohamedán felkelő törökökhöz csatlakozott.

Konstantinápoly. Szíriából érkezett utasok elmondották, hogy Kairóba tizenhatszáz ezer török bevonult. Szíriát és Libanont 150 ezer ember tartja megszállva.

Turin. Giornale d'Italia kairai levelezőjét Pietro Vittot, angol hatóságok letartóztatják. Menekülési kísérletnél agyonlőtték.

Berlin. Spanyol lapok megerősítik, hogy a franciák Feszt felkelőknek átengedték.

Rotterdam. Bulgária entente hatalmakkal még egyszer közölte, hogy semleges marad.

SZKUTARI. Nisi jelentések szerint Észak Albánia törzsei Szerbiának háborút izentek.

Karlsruhe. Ellenséges pilóták Frieburgra bombát dobtak. Tizen megsebesültek.

Milano. Francia katonák elnököt autóbaleset érte. Súlyosan megsebesült.

Genf. Poincaré a napokban Rheimsbe utazott. Megnézte a székesegyházat. Könyvekre fűkadt. Kifejezte reményét, hogy ellenséget végkép le fogják verhetni.

A svéd királynő berlini vizitje. Berlinből jelentik: A párisi lapoknak svéd királynő berlini rokoni látogatása vizsgálatot. Politikai állásfoglalásnak a vizitnek.

Tisza István gróf a királynál. Bécsből jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök ma másfél óráig tartó kihallgatáson volt a királynál. Tisza István gróf délután hosszasan tanácskozott Berchtold gróf külügy-miniszterrel. Este Budapestre utazott.

Német vandálistusztól hazudnak a párisi lapok. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynök megsebesült a több párisi lapnak német vandálistusztól szóló híreit.

Berlinből jelentik: Az antihumanista Staatsbürger Zeitungot hatóságilag bezáratták.

— Békét közvetít a pápa. Berlinből jelentik: Római diplomata körökben beszélnek, hogy a pápa karácsonykor előáll komolyan átgondolt békeakcióval.

— A 44 esek kitüntetése. Egy kaposvári szakaszvezető a következő levelet írta haza:

Vesződünk, fáradunk, de hát háboruban vagyunk és még hozzá ellenséges területen. Az oroszokat bizony nehezen, de jól nyomjuk és ők futva retrálnak a mi somogyi bakáink elöl. Ennek köszönhetjük, hogy olyan kitüntetést kapunk, amit még ezred mostanában nem kapott, csak százötven év alatt négy ezred. Ez pedig az arany babérkoszorú és az arany kereszt a zászlónkra. Kaposváron méltán büszkék lehetnek a 44-esekre!

— Hősi halál. A szerbiai harcokban november 28-án esett el a csataterren Borbély Eadre dr. a 23. tábori vadászszázalaj tartalékos hadnagya. Halálát édesanyja, özvegy Borbély Vidorné és testvérei, ezek közt Zerkovitz Rudolfné Borbély Edith, az Aradhegyaljai villamos vasut vezérigazgatójának felesége gyászolják.

— Diáktemetés. Tegnap délből temették el mély részvét mellett Salgó Bandikát, az aradi gimnázium első osztályának hirtelen elhunyt növendékét. A temetésen megjelent Burján János igazgató vezetésével a gimnázium tanártestülete és tanulóifjúsága is. Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi emelkedett szellemű gyászbeszédet mondott, majd az osztálytársak nevében Macskássy Árpád búcsúztatta könyekig meghatón a kis halottat. Hunyady József dr. osztályfőnök vezetésével az első osztály növendékei megindító gyászdalt énekeltek és koszorút helyeztek az elhunyt ravatalára.

— Az orosz hadsereg vezérei. Bécsből jelentik: A Haer und Politik című könyv-mat lap közli, hogy az egyik sikertelen csata után Nikolajevics nagyherceg hét orosz tábornokot randszabályozott meg. Ezzel a hírrel kapcsolatban ezeket írja: Az orosz tábornoki kar a legsajátságosabb a világ összes hadseregének tábornoki kara között. Nincsen az a hadsereg, amelynek oly sok tábornoka volna, mint az oroszoknak. És ezek legnagyobb részben szalon-tábornokok. Az oroszoknak a vezérkari tisztak rangjukat nem a rátermettségük, hanem az összeköttetések útján szerzik. Egy befolyásos nő többet ér minden hadvezéri képességénél. Ezek a viszonyok idézték azután elő, hogy az orosz-japán háború után a hadvezetés nem kevesebb mint 148 tábornokot küldött nyugdíjba, ezek közül 16 vezénylő tábornokot. Nem kevesebb mint huszonhat divízió kapott ebben az időben új parancsnokot, mert a régiak csak a csillogó egyenruhát viselték és az állás előnyeiket és díszét élvezték. A mostani vezérkar már legnagyobb részben kipróbált és katonai tudással bíró vezetők közül áll és hogy mégis most hét tábornokot megrendszabályoztak, ennek az az oka, hogy Nikolajevics nagyherceg bünbakozat keres azokért a kudarcokért, amelyeket Hindenburg stratégiai fölénye folytán szenvedett. Nikolajevics nagyherceg azt hiszi, hogy a hét tábornok el-ejtésével dokumentálni fogja a világ előtt, hogy nem ő volt az okozója az oroszok újabb kudar-cainak.

— Pótvásár Hátszegen. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezúton közli az érdekeltekkel, hogy a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Hátszeg r. t. városban a folyó évben elmaradt több országos vásár helyett folyó évi december hó 16., 17. és 18-án pótvásárt és december hó 19-én pótkirakodó-vásárt tartsanak.

— Vasutépítés a Macsvában. A Máv. igazgatósága árlejtést hirdetett a balasszács—oborozváti vasut építésére. Az árlejtés eredményeképen megbizta Freund Henrik és fia budapesti ismert építési vállalkozó céget a 28 kilométer hosszúságú vasut építésével. Az új vönd keskenyvágányúnak épül kétfős símsírral. A február közepén már át is kell menni a munkálatok.

— Jón Waldemár Psylander az Apol-
lóba. 5832

— Nagy karácsonyi vásár Kerpelné! 411

Forrongás Irországban

(Visszalépett az ír alkirály.)

Távirati tudósítás.

Berlin, december 14

Az írek mozgalmát azonban nem kell túlbecsülni és nem kell neki nagy jelentőséget tulajdonítani. Az ír nacionalista mozgalom fellebbanása azonban Németországra nézve közvetlen haszonnal is járhat, mert nemcsak az angol hadvezetőséget inti éberségre, hanem

elősegítheti az íreknek a németeknek együttműködését az Északamerikai Unióban is.

Ez az összetartás Németország szempontjából azért értékes, mert egyrészt elősegíti a háború eseményeiről szóló igaz hírek terjesztését, azt a munkát, amelyet az ir-német American Truth Society végez, másrészt pedig, mert sok angol-amerikainak az angolok iránt érzett rokonszenvét megfelelő módon ellensúlyozza.

Azonban nem szabad elfelejteni, hogy az ir-köztestársaság létesítésének követelése az Észak-Amerikában élő írek között a legélénkebb visszhangra fog találni. Ez a körülmény annál inkább számbaveendő, minél tekintélyesebbek azok az összegek, amelyeket az észak-amerikai írek az irországi nemzeti mozgalom elősegítésére áldoznak.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1914. évi december 15-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Lengyel vér

(Pohlenblut.)

Magy operette 3 felvonásban.

Kezdet este 1/8 órákor.

Feloldó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Új könyvek.

* „Rózsavölgyi Album 1914. karácsony” a napokban hagyta el a sajtót. Országunk első zenemű kiadó cégétől csak jót vártunk és a legjobbat kaptuk. 80 oldalon 38 értékesnél értékesebb operett, kabaré, magyar és hazafias dal tartalmaz a 4 koronás album. Huszka, Jacobi, Szirmai, Zerkovitz világsiker aratott művei között találjuk a legnépszerűbb magyar és műdalokat, valamint az alkalmi hazafias darabokat. Az album izléses és díszes kiállításával valamint gazdag tartalma révén a legalkalmasabb karácsonyi ajándék. Megrendelhető az album kiadójánál: Rózsavölgyi és Társa os. és kir. udvari zenemű kiadó cégnél, Budapest IV., Szervita-tér 5 sz.

* Világháború képes krónikájának most megjelent tizedik száma közli Ernst Lissauernek, a kiváló német költőnek A gyűlölet éneke című, költeményét Kosztolányi Dezsőnek pompás, az eredetivel egyenlő értékű fordításában. A hatalmas erejű költemény a németeknek az angolok ellen érzett olthatatlan gyűlöletét tolmácsolja magasztos őszinteséggel, megrázó költői formában. — A füzet, a háború történetének során a zamosci és komarovi győzelmet, továbbá a metzi csatát tárgyalja élénk leírásban, továbbá közli a többi között Hötzenborfi Konrád Ferenc báró életrajzát s smerteti a hadsegélyező hivatal működését. — Egy füzet ára 24 fillér. — Előfizetés negyed évre 3 korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Üllői-ut 18.

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves jóbarátok és ismerősök, kik teletjártan írtam

Lengyel Tivadar

előadása alkalmával részvételükkel az előadást annyira élveztem, valamint mindazok, kik végzettségükön megismerkedtek a szívesek voltak, fogadják ezután a köszönetünket.

Özv. Lengyel Tivadarné és családja.

5840

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonsáinknak, jóismerőseinknek és boldog emlékü drága jó fiunk bajtársainak kik

Kun Gyula

os. és kir. 38 lk gyalogezredbeli főhadnagy, a vitézségi érdemkereszt tulajdonosa

a haza iránti kötelességének teljesítése közben megdicsőült lelki törvért a Mindenhatónak bemutatott szentmise, áldozaton való részvételükkel is mély fájdalomunkban osztoztak, fogadják ezután mélyen sebzett szívünkben eredő legmélyebb köszönetünket.

Egyben köszönetünket fejezzük ki Varga Imre temetésrendező urnak a díszes templomi ravatolásáért és fáradságot nem ismerő előzékeny szolgálataért.

Arad, 1914. december hó 14-én.

Özv. Kun Imréné és családja

Jarvanyoknál
minden
ragályos betegségnek
kipróbált óvintézkedés.
Mattoni féle
Giesshübler
Savanyúvíz

Képeskönyvek

20, 30, 50, 70 fillér, 1 K., 2 K.

4861

Mesekönyvek

20, 30, 40, 60 fill. 1 K., 2 K.

Társasjáték

30, 50, 70, 90 fill. 1-50, 2 K.

Legújabb, 70 fill.

Toronykockajáték

Karácsonyi és
Újvi képeslapok
4-6-8-10 fill.

Levélpapír

fehér és színes

csomagban 20 fill.,

dobozban 1 K.-tól

Décsi Géza

könyv- és papíruzetében
Forray-utca, Telefon 902.

WINKLER SÁNDORNÉ
GYŰJTESI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgyúti és fővénypézsdésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásúak a viznyult. — Orvosiilag ajánlva. 5665

Főraktár:

Özv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvenytársaság nyomdájában.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

November hó 15-én, kedden

Hadi tudósítás

Legújabb felvételek a kárpáti harcokból. Két bucsuztató schrapnell a körszmezől vásártérrel a menekülő ellenségnek. Sőt mint tűzreink fedezéket készítenek, majd megtöltik az ágyut és végül tűznek a futásban levő muszka ármádia után.

Belgrád bevétele

Ezen film az V. hadsereg parancsnokságának közvetlen felhívására készült, az egyedüli hiteles és engedélyezett felvétel a déli harctéren. Az Apollo színház abban a kellemes helyzetben van, hogy ezt a felvételt még a járváros előtt is elsőnek fogja bemutatni.

Michel vasökle

aktuális allegória 1914. évből 2 felvonásban.

Barátom a Löw

kacagató bohózat 2 felvonásban.

UJ MÉZESKALÁCSOS ÜZLET.

Igen tisztelt vendégeim! Értetem, hogy a Szabadság-téren, Uránia épületében, csak a karácsonyi és újévi idényre, a kényelmesebb bevásárlások érdekében, egy dusan felszerelt mézeskalácsos üzletet nyitottam, ahol az összes mézes, süteményeken kívül, finom gyümölcskenyert és teasüteményeket is legjutányosabban árulok nagyban és kicsinyben. Szíves partfogást kérek, kitűnő tisztelettel Oertel Károly volt üzletvezetője:

Weichelt János,
mézeskalácsos.

Posta - Ládák

szabályszerű, előírásos, tábori postacsomagok szállításához készen összeállítva (vagy nagyban eladásra mint szegezetlen ládák) nagy mennyiségben, különböző nagyságban azonnali szállításra kaphatók: Pollak Sándor gőztéglyárai irodájában Aradon, Nádor-utca 14. Telefon 938. 5790

Egy alkalmi vétel kapcsán sikerült nagyobb mennyiségű i. r. tűzifát olcsón megvásárolnom. Ennek következtében azon kedvező helyzetben vagyok, hogy

apritott tűzifát

rendkívül jutányos áron árulhatók.

— Kívánatra házhoz is szállítom. —

Tisztelettel

Virág Kálmán

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Telefon 65. sz. 5786

Árvé Portorico finom K. 19. —
Árvé Ceylon legfinomabb „ 20. —
Árvé Aranyjáva „ 21. —
Árvé Cuba Imperial „ 22. —

Szavatolok nemes fajokért. Netto 5 kgrammos zacskókban vám és portómentesen házhoz szállítva. Szétküldi 5699

KOCSIS LŐRINC
Triesti kávé exportház.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Éles Árminnál,

Aradon.

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Nagymennyiségű újságmaculatura olcsón eladó.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirák minők a tüdővész, a merevgőres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körme alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szélencének 60 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben)

A mértéktelen dohányzás- szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit” korpakencőc.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Szőlőkaró

cca 10000 darab, kevésbé használt állapotban, kis tételekben is, jutányos áron

eladó.

Megtéríthető az aradi gőztéglyáramban, a textilgyár mellett. Pollak Sándor, Nádor-utca 14. Telefon 938. sz. 5705

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye-

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél

Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan rak-táron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 6 korona. 3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú-készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad. Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel Zimmermann Ignác.

Nyáry Testvérek
cukor-, likőr- és rum gyára
Arad, Salacz-utca 2 szám.

Ajánlják a közelgő karácsonyi ünnepekre naponta frissen készült csokoládé és szalon cukorkáit, valamint nagy választéku fa díszeket és csillagszóró gyertyákat. Üzletünk fennáll 1882. év óta. — Olcsó árak. Solid kiszolgálás. Pontos kiszolgálás.
Telefon 249. szám. 5448 Telefon 249. szám.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Egy elvált szép szemű, molett barna asszonyka intelligens közérköru ur tisztesség ismerettségét keresi. Leveletet kér a kiadóba „Arva asszony” jelíggel. 5888

ÜZLETEK.

A Knapp fűtő vendéglő jutányos áron eladó, esetleg bérbe, ugyanott egy zenélő-automata is eladó más vállalat miatt. 5841

ALKALMAZÁST KERES.

Fehervarrónő ajánlkozik mindennemű javítások is, jutányosan. Szakáll Sándorné Rákóczi-utca 1. szám. 5845

Mérlegképes

könyvelő, perfekt magyar német levelező hadmentes, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 5844

Teljesen hadmentes

32 éves volt kereskedő és utazó, keres utazói állást, bármily szakmából. Ajánlatokat „Utazó” jelíggel a lap kiadóhivatalában kér. 5843

Házvezetőnői állást

keres 28 éves leány, idősebb urnál, éves bizonyítvánnyal. Cím a kiadóhivatalban. 5821

ALKALMAZÁST NYER.

Egy fiatal

keresztény, a fűszer szakmában jártas segéd azonnal felvételt, Luttwák József Asztalos Sándor-u. 8. sz. 5846

Keresünk

lehetőleg azonnali belépésre a termény- és szeszüzletben jártas, megbízható önálló tisztviselőt. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével címünkre küldendők. Erdélyi Egyesült Kereskedelmi Részvénytársaság, Déva. 5851

Keresek

egy szobalányt. Batthyány-utca 27., földszint. 5858

Ügyes

röfő, rövidírás segédet keres Wohlberg Lipót, Arad. Előnyben részesülnek kik a német és román nyelvet bírják. 5884

Keresek

egy fűszer és egy borsszakmában teljesen jártas románul is beszélő segédeket. Kugel Sándor, Brád. Hungary megye. 5825

KIADÓ LAKÁS.

4 világos szobából és kényelmes mellékhelyiségekből álló teljesen új modern lakás május 1-re kiadó, Maros u. 1. sz. alatt. 5813

Diskrét

bejárati utcai butorozott szoba villanyvilágítással december 15-re kiadó, Kápolna-utca 2. 5813

Belvárosban

közel eső Lőr. u. 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiséggel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kétes

fatűrésvelőgép bevonulás miatt azonnal eladó, Klein Testvérek műszerezés cégnél Szabadság-tér 10. sz. 5840

Világos róka muff

és hús eladó. Megtekinthető délután 4-8 óráig Apponyi-u. 8. sz. 5850

Elsőrendű

csupán métermésteremtésért csak 8 koronáért kapható egy a képlet tart. Szabadság-tér 10. sz. alatti pinceszében 5827

Alma

közel szedett nemes fajtákban kapható: Keszner Alajosné, Tóköly-tér 5. 5839

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bieier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4899

Tisztán kezelt

csemege más kávément 1 korona 60 fillérért kapható Háberégernél, Andrásy-tér 6., II. em. 5802

Hépehely és rémaburgonya elsőrendű nyírségi homoki, olcsón, házhoz szállítva kapható Rubinstein szőlőnél, Arad, Minorita-palota. Telefon 188. 5809

Meleg szoba-otópék

minden szobában, párja 1 kor 70 fill., 1 kor. 80 fill. és 2 kor. 16 fillér. Otópék töltő Apolló mozi mellett. Ügyeljünk a címre. 5161

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát végeztet Diamant Jenő arad, Weizs. 4. sz. és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Tűzifa

bükk I., II., III. és dorong, osor hasáb és dorong kapható vaggononként vételnél Körösvölgyi Pál-karaktár Andrásy tér 5. Telefon 651.

Száraz tölgy szőlőkaró is kapható.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket és minden a szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos lámpadényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Kitűnő és tisztán kezelt ménes, barackal hegyi

ó-borok

fehér, sárga és vörös, egy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban házhoz szállítva kaphatók:

Riess Vilmos,

Deák Ferenc utca 22. szám.

Telefon 572. 5817

Kinostári

Rózsa burgonya

Nyírségből, métermézsánsként és vaggon-tételenként kapható:

Erényi és Kalmár,

Asztalos S. és

Cherín Áron utca

sarok. Telefon 1025

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atták pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pípereszappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224